

BELINDA MEULDIJK

Een veilig huis

Ontroerend en
waargebeurd

Ook verschenen van Belinda Meuldijk bij Xander Uitgevers

Een leven als een lied (2015)

BELINDA MEULDIJK

Een veilig huis

Uitgegeven door Xander Uitgevers bv
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Omslagontwerp: Studio Marlies Visser
Omslagbeeld: Roy Beusker
Auteursfoto: Roy Beusker
Zetwerk: Michiel Niesen, ZetProducties

Copyright © 2015 Belinda Meuldijk en Xander Uitgevers bv, Amsterdam

Eerste druk 2015

ISBN 978 94 0160 484 0 | NUR 301

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren. Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen, dan kunt u contact opnemen met de uitgever. Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EEN SPAANSE FINCA

Het huis is honderd jaar geleden gebouwd in een heuvel, zodat de achterkant nauwelijks boven de grond zichtbaar is. Het landschap golft tot aan de voet van de Sierra Cabrera. Waar de huid van de aarde gebarsten is, zijn kloven ontstaan en glinstert hier en daar een ader *mica* in de felle zon. Vroeger dacht mijn zoon dat het 'dinamant' was, en vertelde hij me stralend met zijn handen vol mica dat we nu nooit meer hoefden te werken. Maar het land is arm, de mensen armer, de mica niets waard. Je wordt er herder, zoals Paco met zijn tweehonderd zwarte geiten, of verbouwt sinaasappels, zoals Miquel. Het was de vader van deze boer die het oude huis gebouwd heeft, hier op deze heuvel, in deze uitgedoofde vulkaan. De achterkant verzonken in de dorre grond als een zandkasteel na de vloed. Windbestendig en door de aarde gekoeld.

De voorkant heeft een heel ander uitzicht, want die kijkt uit over een klein groen dal vol hoog sappig gras en honderden sinaasappelbomen. Ga je door de boomgaard aan de andere kant weer de heuvel op, dan zie je hetzelfde ruige land als voorheen, maar nu tot aan de zee, vijf kilometer verderop. De boomgaard is een groene vlek in een okergeel palet, als een oase in een woestijn. In een gebied waar alles eerst op je hoofd brandt en in je voeten snijdt, is hier plotseling schaduw en zachte aarde. Er ruist water uit diepe bronnen en de bomen met hun oranje

fruit ritselen van genoeg. Het is geen wonder dat voorbijgangers zich er wat langer vestigen dan gepland. Zo zie je aan de overkant van het huis in de heuvel van links naar rechts vossenholen, konijnenholen en schildpadholen.

Waarom je als konijn je hol naast dat van een vossenfamilie graaft, of waarom je als schildpad behalve het huisje op je rug ook nog een hol nodig hebt, dat zijn vragen die ik niet kan beantwoorden. Het is gewoon zo.

Zoals alles in dit keiharde land, waarin niets wordt gedaan zonder eeuwenoude, waterdichte beweegredenen.

Sociaal gezien is de boomgaard een groenstrook zoals het Vondelpark in Amsterdam, en het is er een drukte van belang. Behalve de vossen die de konijnen opeten, zijn er slangen die ratten eten en schorpioenen, salamanders en krekels, kikkers en katten die ook, vooral 's nachts als wij proberen te slapen, elkaar proberen op te eten, en dit al zingend, piepend, tjirpend, kwakend of krijsend doen.

Ik heb wel eens op zo'n rumoerige nacht onder de immense sterrenhemel op het dak van het huis gestaan, en me van bovenaf voorgesteld hoe wij hier allemaal samenleven. Ik kwam toen tot de conclusie dat het oude huis en de dierenholen die ertegenover liggen, gebouwd in een heuvel, ook allemaal met hetzelfde doel gemaakt zijn. Het een alleen wat groter dan het ander, maar om dezelfde reden gebouwd. Een plek om te schuilen. En daarna bedacht ik dat het daarom misschien logisch is dat zo veel voorbijgangers, aangetrokken door de boomgaard, ons huis zien als een groot veilig hol. Vanuit de hemel gezien staat ons huis op een kruispunt waar vroeg of laat iedere dorstige wandelaar stopt. Bij de voordeur staat altijd een bak met water en de geur van gebraden kip stijgt op als

wierook uit de schoorsteen. Een kerk voor de daklozen. Een asiel. Een veilig huis.

Ik weet zeker dat mijn vader dit niet had voorzien toen hij het huis van de oude boer kocht. Hij wilde alleen maar rust zodat hij kon schrijven. Geen kakofonie van blaffende honden, krijsende katten of mekkerende geiten voor de deur. Daarvoor was hij Nederland niet ontvlucht. Zijn gevleugelde gezegde voor bezoekers was: ‘Leuk dat je er bent, wanneer ga je weer weg?’ Pa had stilte nodig. Als de natuur sliep en de boer die de boomgaard beheerde de waterpomp niet aanzette, wás het er ook stil. Van het kronkelende, bobbelige zandpad dat naar het huis leidde, er achterlangs liep en dan weer een heuvel op klom om in de oneindige verte te verdwijnen, kenden wij het einde niet. We reden nooit verder. De wereld hield wat ons betrof op als je pa’s voordeur had bereikt. Hij had in de loop der jaren van de geitenstallen kamers gemaakt, met

antieke Marokkaanse tegels op de vloer. In de badkamer had het chemische toilet plaatsgemaakt voor een echte porseleinen pot, mét stromend water. Dat water kwam uit de put die in droge tijd, het hele jaar door dus, door de *camion de agua* werd bijgevuld. Het gas kwam uit gasflessen en het licht, als de elektriciteitspalen door een storm omver waren geblazen, kwam ouderwets van kaarslicht.

Het zou nooit een luxueuze villa worden, maar een eenvoudige *finca*, waar je in de keuken nog hammen kon roken, op het terras boven je hoofd de druiven zag rijpen, voor je neus een liter sinaasappelsap kon plukken en waar de jasmijn en bougainville in felle kleur en geur tegen de witte muren op groeiden. Mijn vader woonde en werkte er veertig jaar tot hij uitgebleeid was en op tweede kerstnacht stierf. Mijn broer en ik begroeven zijn as op het dak van het huis, naast het kleine terras waar hij zo graag zat. Op het kerkhof wilde hij niet, want 'dan zie ik geen mens meer'. Nee, pa bleef ook na zijn dood liever thuis. Wij die het huis erfden, zouden ervan genieten zoals hij dat wilde. Een paar kleine voorwaarden vonden wij links en rechts op achteloze blaadjes papier in zijn werkkamer: het huis mocht niet verkocht of verhuurd worden, en er moest altijd een bak water staan buiten, 'voor de dorstige voorbijgangers'.

ALLE DIEREN, GROOT EN KLEIN

Niet dat mijn vader een groot dierenliefhebber was. Hij was een klein dierenliefhebber. Spinnetjes, torretjes, slakjes, dat werk. Paarden of grote honden, daar kreeg hij astma van. Met andere woorden: hij was er bang voor. Hij was een kleine fragiele man en het mengen van cement dat hij mij leerde, 'omdat een vrouw dat beslist moet kunnen', was fysiek zo ongeveer het zwaarste werk dat hij aankon.

Omdat hij mij opvoedde als een onafhankelijke en eigenwijze vrouw, hield ik natuurlijk juist wél van alles waar hij astma van kreeg. Hoe groter de hond en hoe wilder het paard, hoe beter, vond ik.

Katten waren vooral leuk wanneer ze zich als tijgers in de jungle gedroegen, in plaats van als theemutsen. Theemutsen en brave paarden vond je vooral in Nederland. Dat was jammer, maar onze jaarlijkse vakantie naar het buitenland had daarvoor een spannende, avontuurlijke bijkomstigheid: je kon er Wilde Dieren tegenkomen.

Een zwerfhond, een verwilderde ezel, een nest katjes. Het waren mijn toeristische trekpleisters en om ze te vinden moest je bij het hotel achterom lopen, naar de binnenplaats bij de keuken en daar tussen de vuilnisbakken gehurkt, met een stuk worst of een wortel geduldig mauwen, piepen of 'braaf' zeggen. Na verloop van tijd verscheen er dan een neus met snor-

renbaard en een paar grote verbaasde ogen, en dan had ik beet. Het temmen van dit ‘wilde beest’ kon beginnen. Dit is wat ik deed op vakanties. Mijn ouders vonden me altijd weer terug. Niet bij het zwembad of de klimrekken, maar tussen de vuilnisbakken of onder een struik.

Dat mijn vondelingen nooit echt wild of dakloos waren, deed er niet toe. Het ging om het winnen van hun vertrouwen en het plezier van het spelen met ze. Op weg naar huis zat ik achter in de ds naast mijn broer, die nummerborden van tegenliggers noteerde, zachtjes te huilen om het verlies van mijn vakantiedier. Tranen onderbroken door braaksel wegens wagenziekte. Ik kotste mij als het ware het land uit en bij aankomst in Nederland was mijn maag net zo leeg als de etensbakjes die ik had achtergelaten bij de hotelkeukens.

‘Volgend jaar zien we dat hondje/katje/ezeltje/paardje terug, hoor!’ beloofden mijn ouders monter. Maar dat was nooit waar. Mensen – vervelende, saaie mensen – bleven op één plaats. Die zag je, of je dat nou leuk vond of niet, ieder jaar terug. Ze zaten in dezelfde dorpen op dezelfde terrasjes die naar dezelfde koffie en soep roken die uit dezelfde keuken kwam. Maar achter die keuken tussen de vuilnisbakken was nooit meer datzelfde schattige wilde katje, of dat aanhankelijke speelse hondje, en zelfs het ezeltje stond daar niet meer in de boomgaard.

Ik had ze daar achtergelaten, ik was hun harteloze vriend geweest. Nu waren ze dood, verhongerd of nog erger: gestolen door dierenbeulen! Wie zou ’t zeggen? Als er één ding was dat ik leerde als kind, was het wel dat een weggelopen mens het ergste is dat een huisdier kan overkomen.

VRIJHEID

‘Hij trok het hoofdstel van de zwarte hengst, en deed een stap achteruit. “Ga Fury, ga. Je bent vrij!” zei hij met bevende stem. Het paard hief zijn hoofd op en snoof. Nog een keer drukte hij zijn neus tegen de jongen, en toen draaide hij om en galoppeerde hij weg in het licht van de ondergaande zon.’

Ik geloof dat het door dit soort boeken kwam, die ik snikkend las terwijl ik met steeds langere benen, grotere borsten en meer pukkels thuis op de bank lag, dat er zich een verandering voordeed in mijn perceptie van een ‘veilig huis’. Dat mijn lievelingsdier, het paard, in plaats van getemd te worden en met zadel, bit en teugels zijn leven lang op de manege in een rondje te lopen, liever de vrijheid van de prairie had, leek mij steeds logischer. Geen donkere stal, waar hij slechts een paar uur per etmaal uit werd gehaald om bereden te worden, maar de wind en de zon en de eindeloze heuvels waren zijn ware leefomgeving. Was een stal niet net zoiets als een ouderlijk huis? Was een manege niet net zoiets als een school, waar je verplicht wordt urenlang dingen te leren die van geen enkel nut lijken te zijn? We rijden netjes op de hoefslag of we maken een diagonaal van κ naar μ . En daarna gaat de bel en mogen we naar huis.

Thuis, wat was thuis? Het was slechts de uitvalsbasis, van waaruit de wereld verkend moest worden. Daar buiten

de voorkeur lag de vrijheid, en daar moest ik heen op mijn nieuwe benen, met mijn nieuwe moed, geloof en onrust. Door de muren van de kinderkamer klonken vreemde opwindende tonen in de nacht, en ik wilde me niet langer oprollen als een hamster in zijn holletje, maar eropuit.

Zoals Mol in *De wind in de wilgen*, zoals *Alice in Wonderland*, zoals mijn vader die zijn vrijheid verkoos boven de sleur van ons gezinnetje...

Mijn vaders onrust was erfelijk. Dat pa in wezen een zwervende clown was: een man die zich niet aan de maatschappij kon aanpassen, en dat ik hem uiteindelijk zou volgen, dat was net zo logisch als water dat naar de zee loopt of de wijzers in een klok. De vraag was alleen maar wanneer... Kleine meisjes moesten door de tuin huppelen en met poppen spelen, maar een vrouw moet cement kunnen maken, zei hij ernstig. En met een moker gaten slaan in metersdikke muren. Zodat het licht naar binnen kan. Als ik op zijn oude finca kwam, was ik zijn tovenaarsleerling en zat ik aan zijn enorme tekentafel zijn scripts te lezen, of hielp ik hem met klussen. Nu loop ik nog steeds met emmers vol cement zijn muren te herstellen, zijn gekke beelden te renoveren, en als ik moe ben lees ik een gedicht in zijn oude werkkamer en dan weet ik weer dat scheppen niet alleen uit steen bestaat: 'Een rijm en het verscheurd heelal wordt heel, alleen achter mijn schrijftafel gezeten, heb ik aan heel de schepping deel.'

Zo braaf was ik niet altijd. Het kan niet anders, of zelfs het liefste vaderskindje laat vaders hand los en vindt hem stom. Er moet op eigen benen een weg gebaad worden, en je vader is

de laatste die je daarbij kan helpen. Hij snapt er namelijk niets van, en wat hij geeft aan goede raad is ouderwets en irritant. En moeder heeft opvliegers en zit op yoga. Als zij niet het huis uit waren gegaan, had ik het wel gedaan. Maar ze gingen ieder hun weg, toen ik zestien was, en ik bleef achter in het immens grote ouderlijk huis. Op kamers bij mezelf dus. Vijftien kamers waren het, in een parkachtige tuin. Een paard, kippen en geiten buiten, een paar vrienden die onderhuurden. Pippi Langkous was ik, zonder de vlechten. Een volwassen kind. Regelmatig lekte het dak, stond het paard in de keuken of sloegen de stoppen door. Maar dat ontmoedigde me niet. ‘Eet je nog wel gezond?’ en: ‘Pas je wel op met wie je meegaat?’ Mijn ouders waren stemmen door de telefoon geworden. Facebook bestond nog niet, mobieltjes ook niet, ze konden je niet volgen als je dat niet wilde. Onvoorstelbaar. Vrijheid was in die jaren een onheilspellend groot land, waar je spoorloos in kon verdwijnen. Er waren feesten, er waren kroegen, er waren ‘leuke vrienden met een boot’.

Het enige wat mij op mijn sporen deed terugkeren, elke ochtend, waren de dieren. De honden, katten, paarden en geiten die gevoerd moesten worden. Zoiets kon ik niet meer overlaten aan mijn afwezige ouders. Het was mijn verantwoordelijkheid. Er moest gevoerd, uitgelaten, uitgemest en verzorgd worden. De dieren die ik ooit het veilige huis in had gedragen, dwongen me nu om ernaar terug te keren.

De pubertijd maakt ontzagwekkende egoïsten van ons, maar de dood van je hond of poes op je geweten hebben, zo ver wil je zelfs in je wildste dromen niet gaan. Dus gelijk met de melkboer kwam ik altijd weer thuis. Poep rapen, pies dweilen,

eten geven, stallen uitmesten, hokken verschoneren, dat was nu eenmaal de realiteit. Maar in mijn dromen was er iets voorgoed veranderd. Thuis was niet zaligmakend meer. Er was een wereld, daarbuiten, waarin vogels vliegen en wilde paarden galopperen en waar geen tralies of hokken bestaan. Voor die wereld opende ik mijn armen. En toen ik uiteindelijk voorgoed het nest verliet, nam ik de dieren met mij mee.

Een veilig huis, dat was overal waar de wind mij heen bracht. Eerst was het een woonboot, maar die brandde af en zonk. Ik kwam terug van vakantie en vond een zwartgeblakerd stalen casco in de sloot, waar eens mijn veilige huisje was geweest. Omdat de verzekering volgens ambtelijke logica niet kon bepalen of er sprake was van brand en vervolgens zinken, of zinken en daarna brand, duurde het een half jaar voordat zij de schade uitbetaalden. Al die tijd was ik dakloos.

Omdat mijn twee honden niet mee mochten naar mijn baan in de studio, bleef het maandelijks inkomen ook uit. Dakloos en platzak dus.

Het was een leerzame tijd. We hadden alleen een koffer met de kleren die ik bij me had gehad op vakantie, en verder niets. Soms sliepen we bij vrienden op de bank, soms in kraakpandjes, soms onder de grote donkere hemel. Het was een warme zomer, dus van kou of regen hadden we geen last.

Het grootste wennen was aan het idee dat we werkelijk geen dak hadden. Geen plek waar je je spulletjes kan neerzetten en elke avond terug kan keren om 's nachts gerust te slapen. Overal te gast, en te gast is een ander woord voor 'tijdelijk'. Een gast moet zijn buitenkant steeds aanhouden, en kan nergens alleen zijn binnenste dragen.

Van een van de honden moest ik afstand doen, omdat hij beet en nergens meer welkom was. Ook al vond ik een uitstekend baasje voor hem, bij wie hij de rest van zijn leven gelukkig was, toch voelde het afscheid aan als een vreselijk falen van mijn kant. Als een ontaard mens, dat zodra het schip zinkt haar kind overboord zet.

De overgebleven hond en ik zwierven verder, gezworen vrienden in een harde wereld. Tegen de tijd dat het lot zich ten goede keerde, waren we onafscheidelijk. Het brave beest is zelfs

te zien in scènes in de film waarin ik toen speelde, omdat ik hem ook tijdens die nieuwe baan geen moment uit het oog wilde verliezen. Er waren nog zo veel wegen die op ons wachtten, zo veel ups en downs, en uitiem, zo veel keer afscheid. Het enige wat na die tijd bleef was een herwaardering van het begrip 'een veilig huis'. Je weet pas wat het is als je het niet meer hebt. En tot je het teruggevonden hebt, moet je het doen met dat andere, allesomvattende gevoel van veiligheid: dicht bij elkaar gekropen is je beste vriend het huis dat alle stormen weerstaat.

Op zeker moment ging het stof liggen en had ik een huis, een man en twee kinderen. Mijn broer had een huis, een vrouw en een kind.

Wij samen hadden een vader gehad, en dit was zijn huis, dat hij ons had nagelaten.

Er hangt een foto op de blauwgekalkte muur van de kamer. Een hondje staat met gespitste oortjes te staren in het licht van de ondergaande zon. Het staat op het dak van dit huis, weet ik.

Iwi heet het hondje. Het was een Scandinavische teckel. Of een Zeeuwse fluitjessetter. Wat je maar wilde geloven. Mijn vader was altijd bezig nieuwe hondenrassen te verzinnen, want 'vuilnisbakkie' vond hij te makkelijk. Zijn honden waren zonder merk, zonder afzender, zonder toekomst aan komen lopen. Meer dan twee waren er nooit, en na deze was er een hele tijd niets.

Na haar dood hing pa deze foto van haar in de ondergaande zon, en schreef erop: *Het licht komt, het licht gaat. Iwi wacht. Baas komt.*

En nu lag hij op diezelfde plek op het dak.

Het licht komt, het licht gaat. Pa wacht...